می‌روند به استقبال ظهور

■ صفری خیل‌فرهنگ

به نقطه مرزی مهران رفتیم تا با زائران و خادمان هم‌صحبت شویم. مرزی که با ورود هزار و ۵۰۰ زائر و جابایی ۴۰۰ موکب، همچنان میزبان جمعیت عظیم زائرانی بود که موج‌موج از مرز مهران وارد می‌شدند. انگار زمین وسختی چندبرابر پیدا کرده بود تا آنها را در خود جای دهد! امسال پیاده‌روی اربعین حال‌وهوای متفاوتی دارد. گویا جنگ ۱۲ روزه سایه‌ای از اندوه و ولی پر از یاد شهدا بر این مسیر انداخته است. کافی بود کمی در میان زائران و خادمان قدم بزنی تا این حس را با تمام وجودت لمس کنی. هر کس با گرفتن عکسی از شهید و شهدای اقتدار، برای‌شان نیتی دارد و برای شادی روح پاک‌شان در این مسیر قرار گرفته‌اند. همه کنار هم، پیر و جوان، با عصا، با ویلچر، نوزاد خوابیده در کالسکه و... آنچه را که باید داشته باشند، برداشته‌اند و به دوش و دست می‌کشند و با امید و عشق، قدم‌به‌قدم رو به یک هدف حرکت می‌کنند. مقصدشان زیارت امام حسین(ع)، نیت‌شان ظهور امام‌زمان(عج) و شادی روح شهداست. سختی‌هایی هم دارد؛ گرما، راه طولانی و خستگی، اما برای‌شان معنای دیگری دارد. زائران و خادمان باور دارند با تحمل این سختی‌ها، شاید بتوانند اندکی از مصیبت‌های حضرت زینب(س) را درک کنند، شاید دل‌شان به حال و روز ایشان نزدیک‌تر شود. پیاده‌روی امسال راهی پر از احساس است، راهی که دل‌ها را آرام آرام به هم گره می‌زند. عرب و فارس‌بودن هم تفاوتی ندارد؛ مهم این است که با اتحاد در آرزوی فردایی روشن، این مسیر را طی می‌کنند و عده‌ای هم به بدرقه زائران می‌روند.

دلیل جریان اربعین این است که علاوه بر زیارت، می‌خواهد فریاد بزند که حسین بن علی(ع) پیروز این میدان است و او زمینه‌ساز پیروزی حجت خدا و فرزند عزیزش، امام عصر (ارواحنا فدا) خواهد بود. بنابراین اربعین مقدمه‌ای است برای ظهور حضرت حجت(عج) و این خورشید عالم‌تاب باید روز به روز بیشتر نمایان و به جامعه معرفی شود

قدم‌هایی نذر حسین زمانه

خانم گودرزی، معتقد بود با تمام سختی‌ها و مشکلات، عشق به امام‌حسین(ع) اقتدر بزرگ است که هیچ سختی به چشم نمی‌آید. به قول حضرت زینب(س) «ما رأیت الا جمیلا» همه چیز زیباست، حتی با وجود خاک، گرما و دشواری‌ها، همه زائران به عشق دیدار اباعبدالله‌الحسین(ع) به این مسیر می‌آیند. گودرزی از همه زائران می‌خواست با معرفت زیارت کنند و با معرفت بازگردند و پیاده‌روی اربعین را نمایش حماسه امام‌حسین(ع) می‌دانست و معتقد بود باید امام‌حسین(ع) را به دنیا نشان دهند. او می‌گفت منتظران واقعی امام‌حسین(ع) کسانی هستند که با عشق به حجت‌بن‌الحسن(ع) در این مسیر قدم برمی‌دارند، زیرا حسین زمان ما غریب است و باید هرچه می‌توانیم برای ظهورش انجام دهیم. آرزو داشت بتواند تنها قطره‌ای کوچک در دریای عشق به امام زمان(عج) باشد. او یاد شهدای مسیر اربعین به ویژه شهید هاشمی، امیریان و حاجی‌زاده را گرامی داشت و می‌گفت: شهدا زنده‌اند و نزد خدا روزی می‌خورند. قدم‌هایش را نذر ظهور کرده بود و بخشی هم برای نابودی دشمنان اسلام به ویژه رژیم‌صهیونیستی. امید داشت دعاها در این مسیر به پیروزی ایران و همه مسلمانان جهان ختم شود.

اربعینی با بوی شهدای جنگ ۱۲ روزه

خانم کربیزاده، یکی از زائرانی بود که برای اولین بار راهی این سفر شده بود. او می‌گفت: «ما برویم کربلا؛ غافلگیرانه شادی وجودش را فرا گرفته بود. این خوشحالی لحظه‌به‌لحظه در تلش بیشتر می‌شد، حس بی‌وزن‌تری، شبیه یک رؤیا. در مسیر، تازه؛ سختی راه را فهمیدیم بود؛ اما معتقد بود شیرینی این سفر آنقدر زیاد است که سختی‌ها به چشمش نمی‌آید. او اشاره‌ای کرد به تهدیدات رژیم‌صهیونیستی که قرار بود برای مزاحمت‌شکل ایجاد کند، اما همین تهدیدها گویا عزم زائران حسینی را برای حضور در این مسیر محکم‌تر کرده بود. به گفته او وقتی حرف و تهدیدی می‌زده می‌شود، به غیرت آدمی برمی‌خورد و تاریخ عاشورا را یادآور می‌شود که دوباره تکرار شود؛ اگاه و آماده عزاداری برای امام‌حسین(ع) مقاومت یا تمام توان است. او از شهدای مسیر اربعین سال گذشته هم یاد کرد؛ شهدایی مانند شهید سلطانی در حالی بود، می‌گفت این عزیز و دیگر شهدا هیچوقت از یاد نمی‌رود. اربعین امسال بوی آنها را می‌دهد. هرچند شهادت افتخار است، اما برای بازماندگان، جای خالی‌شان خلئ و سنگین است. خانم کربیزاده، همسر شهید بود. او با اشاره به جمعیت عظیم زائران، حضور حداکثری مردم را بسیار زیبا و ضروری می‌دانست. معتقد بود باید تا می‌توان در برابر تهدیدات این حضور را حفظ کرد، معجزه باید باشد؛ این یک حس عمیق و دلی است. او دیدن خادمان مسیر اربعین حس شرمندگی در دلش زنده می‌شد؛ خادمانی که در گرمای شدید، بدون هیچ چشم‌داشتی به جمع زائران می‌آمدند و از نظر او هر تلوئی که در این سفر هست، چندین برابر نصیب آنها می‌شود. او از همه آزموده‌شان که به دلایلی نمی‌توانستند در این سفر باشند نیز یاد کرد. آنهایی که به دلیل سن بالا، بیماری یا شرایط زندگی، امکان سفر ندارند، اما باور داشت مهمتر از حضور جسمی، باید دل با یاد امام‌حسین(ع) متصل کرد. می‌گفت قدر دارد، اما اگر دل با امام حسین(ع) باشد، همین اتصال قلبی این سفر را روزی آنها خواهد کرد.

احترام به اقتدار موشکی ایران

خانم ابراهیمی اهل یزد است و یکی از زائرانی بود که هفته گذشته از مرز به سمت نجف حرکت کرده بود. او پس از زیارت حرمین عازم مسیر پیاده‌روی شده و پس از سه روز پیاده‌روی و زیارت حرمین سیدالشهدا(ع) و حضرت‌ابوالفضل(ع)، این سفر برای او بسیار خوشایند و خاطره‌انگیز بود. حالا با رسیدن به مرز مهران، آماده بازگشت به شهرش است. خانم ابراهیمی می‌گفت: سومین بار است که به این سفر می‌رود و سه سال متوالی در ابراهیمایی زیارت شرکت کرده است. او تجربه‌های بسیار خوبی هم‌راه با فرزندانش داشته است. با اول که پسر کوچکش هشت‌ماهه بود، فرزند دومش سیاه‌سال و فرزند بزرگ‌ترش شش‌ساله بود و به‌راه به سفر سوخیت دلد که هزینه مالی لازم بود، اما چندان سنگین نبود. همراه خانواده با خودروی شخصی تا مرز آمده بودند و قرار بود با همان خودرو به شهرشان بازگردند که این موضوع باعث کاهش هزینه‌های سفر شده بود. اقامت اینها بیشتر در موکب‌ها و خانه‌های مردم عراق بود و از این مکان‌ها و پذیرایی‌ها کاملاً راضی بود. خانم ابراهیمی از برخورد عراقی‌ها در این سفر بسیار راضی بود و می‌گفت ماندن همیشه برای تبدیل در فرج امام‌زمان(عج) سپس به نجف به ۱۲ امام(ع)، ۱۴ معصوم(ع) و والدینش است. همچنین شهدایی که دیگر میان‌شان نیستند.

با وجود گرما، شلوغی و سختی مسیر، بخشنده می‌دانست این سفر سرزمین کرب و بلاست و زائران سختی‌هایش نباید غافل شد. او از روداشت در یکی از کوچه‌های کربلا ذره‌ای از آن رنج و مصیبت امام‌حسین(ع) و خانواده‌اش را حس کند و امیدوار بود خانم کوچک آن بزرگواران باشد.

می‌گفت در خاطرش مجسمه برخی از استان گلستان، شهر نشان مرادنوشه، اهل تسنن هر سال با کاروان اهل تسنن از بندر ترکمن، از قبل مرزی و تپه و گنبد به صورت گروهی و خودجوش به مرزهای خروجی سمت کشور عراق می‌آیند و از زائرین پذیرایی می‌کنیم. حدود پنج سالی است که این توفیق نصیب‌مان شده است و به زائرین مرز مهران خدمات ارائه می‌دهیم.

فضای موکب زائران دیگر موکب‌هاست، درباره این فضا توضیح دهید.

ما از موکب‌های اهنی استفاده نمی‌کنیم. خانه‌های اصیل قوم ترکمن را ارده‌ایم که نماد ترکمن است. به این خانه‌ها «جیخ ترکمنی» می‌گویند. ترکمن‌ها عشایرنشین هستند، یعنی زمستان قشلاق و تابستان در ییلاق زندگی می‌کنند، به همین دلیل خانه‌های‌شان متحرک است. جالب است بدانید، ساخت این خانه‌ها براساس ماه و سال انجام می‌شود و از چوب‌هایی که در آنها استفاده می‌شود می‌توان تقویم سالیانه و روزهای مختلف را تشخیص داد. نمدهایم از پشم گوسفندی است که در همان منطقه زندگی می‌کنند.

پذیرایی هم متفاوت از دیگر پذیرایی‌هاست. گویا برای زائران اهل تسنن هم‌زبانی (عج) سنگ تمام می‌گذارید؟

موکب ما امیرالمؤمنین استان ایلام هم از موکب‌های فعال در مرز مهران بود. مسئول این موکب می‌گوید: سپاه پاسداران از ابتدا در کنار مردم بوده است در دفاع مقدس، امنیت کمک‌رسانی به حادثه‌دیدگان و این روزها هم در خدمت به زائران اربعین با همکاری بسیج، مردان و زنان با روحیهای مقاوم این تلاش‌ها، بر پایه الگوگیری از شهدا و رهبری حکیمانه‌مان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، ملت ایران را به پیشرفت و عزت رسانده و می‌رساند.

نقش سپاه در خدمت‌رسانی به زائران اربعینی چگونه است؟

سپاه پاسداران از روز تشکیل، همواره افتخار خدمتگزاری به آحاد مردم را داشته است. هر جایی که مردم نیاز داشته باشند، کنار شان است با استفاده از ظرفیت بسیج مردمی به خدمت می‌پردازد. گاهی عرصه خدمت امنیت است، گاهی در قالب مقدس به عنوان سرباز کنار مردم بوده و جا خال‌شان سر بلای مردم شده‌اند. گاهی هم در حوادثی مانند زلزله و سیل در کنار مردم بوده‌اند. ارزوی سپاه خلق امنیت و آرامش برای ملت ایران است و امروز هم بلای کار مردم سراسر کشور، در خدمت زائران سیدالشهدا(ع) و عتبات عالیات است.

از تنوع خدمات موکب‌ها به زائران حسینی بگویید.

از روز اول سفر اربعین، بچه‌های ما در عرصه‌های مختلف خدمت می‌کنند در پذیرایی صبحانه، ناهار، شام و میان‌وعده، در فعالیت‌های فرهنگی مثل گروه سرود، قهوه، برگزاری جلسات اجتماعی و روایتگری همچنین موکب مادر و کودک خانه مادران هم‌اوه کودکان‌شان در آن استراحت و بازی می‌کنند. موکب‌های استراحت برای زائران و خواهران به صورت مستقل است. همه این خدمات را با افتخار انجام می‌دهیم.

از مشارکت در تأمین امکانات برای دیگر موکب‌ها بگویید.

با دستور استاندار و به درخواست مسئولان، ما مشکلاتی مانند تأمین یخ و آب را نقل کرده‌ایم تا هیچ موکبی دغدغه نداشته باشد و وقفه‌ای در پذیرایی از زائران ایجاد نشود. در پایانه مرکت و پایانه شهید رئیسی نیز بچه‌های ما مسئولیت توزیع آب به زائرین هستند تا خستگی‌شان با جرعه‌ای آب برطرف شود. در بخش دیگر این فعالیت‌ها، بچه‌های ما در کنار نیروهای انتظامی و مرزبانی تیمبندی شده‌اند و مسئولیت ایمنی در نقاط مورد نیاز را بر عهده دارند. تیم‌های اطلاعاتی ما هم کار رصد و همکاری اجتماعی‌شان را بر عهده دارند. بچه‌های سپاه با افتخار واحسان وظیفه، کنار مرد و برای مردم، به ویژه زائران، خدمت می‌کنند.

وضعیت و شعور مردان و زنان خدمت در موکب‌های مرز مهران چگونه است؟

مردم ایران تاریخا تاکنون استکبارستیز، متحد، جامع و مقاوم هستند. زنان ایرانی در میان موکب‌های مهران، یکی از موکب‌ها به خاطر ظاهر متفاوتش یا دیگر موکب‌ها قابل توجه بود. درباره آن سؤال شد که گفتند موکب اهل تسنن یا بدینی افتادم:

«این حسین کیست که عالم همه دیوانه اوست.»

در اینجا محبت امام‌حسین(ع) مرز نمی‌شناسد؛ شیعه و سنی همه کنار هم با قلبی سرشار از مهر، زائران را پذیرایی می‌کردند. معنای واقعی وحدت و محبت موج می‌زد. گویی همه میهمان سفره بزرگی هستند که به نام حسین(ع) گسترده شده است.

مثنی زیر همکلامی ما با یکی از خادمان حسینی اهل تسنن است.

لطفاً خودتان را معرفی کنید و درباره موکب اهل تسنن بگویید.

عائم گر گان درجی هستم. ترکمن از استان گلستان، شهر نشان مرادنوشه، اهل تسنن. هر سال با کاروان اهل تسنن از بندر ترکمن، از قبل مرزی و تپه و گنبد به صورت گروهی و خودجوش به مرزهای خروجی سمت کشور عراق می‌آییم و از زائرین پذیرایی می‌کنیم. حدود پنج سالی است که این توفیق نصیب‌مان شده است و به زائرین مرز مهران خدمات ارائه می‌دهیم.

فضای موکب زائران دیگر موکب‌هاست، درباره این فضا توضیح دهید.

ما از موکب‌های اهنی استفاده نمی‌کنیم. خانه‌های اصیل قوم ترکمن را ارده‌ایم که نماد ترکمن است. به این خانه‌ها «جیخ ترکمنی» می‌گویند. ترکمن‌ها عشایرنشین هستند، یعنی زمستان قشلاق و تابستان در ییلاق زندگی می‌کنند، به همین دلیل خانه‌های‌شان متحرک است. جالب است بدانید، ساخت این خانه‌ها براساس ماه و سال انجام می‌شود و از چوب‌هایی که در آنها استفاده می‌شود می‌توان تقویم سالیانه و روزهای مختلف را تشخیص داد. نمدهایم از پشم گوسفندی است که در همان منطقه زندگی می‌کنند.

پذیرایی هم متفاوت از دیگر پذیرایی‌هاست. گویا برای زائران اهل تسنن هم‌زبانی سنگ تمام می‌گذارید؟

موکب ما امیرالمؤمنین استان ایلام هم از موکب‌های فعال در مرز مهران بود. مسئول این موکب می‌گوید: سپاه پاسداران از ابتدا در کنار مردم بوده است در دفاع مقدس، امنیت، کمک‌رسانی به حادثه‌دیدگان و این روزها هم در خدمت به زائران اربعین با همکاری بسیج، مردان و زنان با روحیهای مقاوم این تلاش‌ها، بر پایه الگوگیری از شهدا و رهبری حکیمانه‌مان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، ملت ایران را به پیشرفت و عزت رسانده و می‌رساند.

نقش سپاه در خدمت‌رسانی به زائران اربعینی چگونه است؟

سپاه پاسداران از روز تشکیل، همواره افتخار خدمتگزاری به آحاد مردم را داشته است. هر جایی که مردم نیاز داشته باشند، کنار شان است با استفاده از ظرفیت بسیج مردمی به خدمت می‌پردازد. گاهی عرصه خدمت امنیت است، گاهی در قالب مقدس به عنوان سرباز کنار مردم بوده و جا خال‌شان سر بلای مردم شده‌اند. گاهی هم در حوادثی مانند زلزله و سیل در کنار مردم بوده‌اند. ارزوی سپاه خلق امنیت و آرامش برای ملت ایران است و امروز هم بلای کار مردم سراسر کشور، در خدمت زائران سیدالشهدا(ع) و عتبات عالیات است.

از تنوع خدمات موکب‌ها به زائران حسینی بگویید.

از روز اول سفر اربعین، بچه‌های ما در عرصه‌های مختلف خدمت

نظر شما درباره جمعیت زائران و فضای اربعین چیست؟

من فعال فرهنگی و سیاسی شهرستان من هستم و هر جا که رفتم، چنین جمعیتی نبدیم. جمعیت هر سال بیشتر می‌شود این جمعیت نه اقرائی است و نه تعریف و تمجید، بلکه حقیقت است. حدود دو هفته مانده به اربعین، ولی این جمعیت از وسط خیابان هل‌هل می‌رفتم و هفته حرکت می‌کند.

از تأثیر این حضور بر خود و دیگر برادران اهل تسنن بگویید.

این جمعیت برای هم‌وطنان عزیزم از شمال، جنوب، شرق و غرب کشور بسیار شگفت‌انگیز است. بعضی‌ها از دیدن این جمعیت تعجب می‌کنند و برخی دیگر با دیدن آنها نشسته و گریه می‌کنند. این حضور خاطره‌ای شده است برای کسانی که ۵۰ ـ ۶۰ سال پیش در منطقه ما زندگی می‌کردند و حالا این صحنه را می‌بینند. همچنین این عزیزان با آمدن خود، اتحاد و همبستگی را نشان می‌دهند که اهل تسنن هم در مسیر اربعین حضور دارند. باور کنید خیلی‌ها باشک می‌گویند: «خدا را شکر که اتحاد به کشور ما آمده است.»

از خودتان بگویید که شده که در این مسیر قرار گرفتید؟

شاید در افکار عمومی‌ها از اهل تشیع این باشد که ما اهل تسنن این باور را ندارید، ولی اجازه بدهید یک خاطره از اهل تسنن نام برم که اسمال دویست و نودمین سال تولدش را چنین گرفتیم. در دیوان مختومقلی فراغی، نام امام‌حسین(ع) ۲۳ بار تکرار شده و این نشان‌دهنده علاقه و اهمیتی است که این شاعر بزرگ به خاندان رسالت داشت. این نشان می‌دهد که زیارت اربعین برای همه دل‌ها اهل تسنن در طول تاریخ اهمیت ویژه‌ای دارد و باعث زنده نگه داشتن این مسئله می‌شود.

دل‌ها اهل تسنن که چهلمین روز شهادت امام‌حسین(ع)، در واقع اعلام پیروزی لشکر ایشان است. در روز عاشورا وقتی کسی می‌پرسید «پیروز این میدان کیست؟» دختر امام حسین(ع) در پاسخ می‌فرمودند: «پیروز این میدان ماییم» در آن زمان شاید این حرف تعجب داشت، چون مردان شان کشته شده و خودشان اسیر بودند، اما در روز اربعین، کاروان اهل‌بیت(ع) سربلند برمی‌گردد و فتح شام از ۲ روز ۳۲ سال تسلط بنی‌امیه عملاً اعلام می‌کنند و در واقع شعار حقیقی امام حسین(ع) را به جهانیان می‌رساند. به همین دلیل اهمه ماصور از داشتند این راه را ادامه می‌دهند.

نکته دیگری که می‌توان به آن اشاره کرد این است که شخصی نقل می‌کند برای خاخادطبی برای زیارت اربعین به خدمت امام حمد عسکری(ع) رفته. ایشان با خادم زیادی برخورد و سپس گلایه کردند که چرا امسال خانواده‌ات پسرت و عروسش را نیاورده‌ای؟ آن شخص گفت مشکلاتی پیش آمد و نتوانستند بیایند. دوستش به او گفت چرا حقیقت‌رانمی گویی؟ امام(ع) فرمودند چه شده است؟ آن شخص عرض کرد آقا سال گذشته در مسیر این سفر، دشمنان شیعه و مخالفان اهل‌بیت(ع) راه را نبستند، اموال ما را غارت کردند و پسرم و عروسم را به شهادت رساندند. امام عسکری(ع) عمامه را سر برداشتند و شروع به گریه کردند و به او تسلیت گفتند، اما نفرمودند دیگر نرو چون خطر اتاک است، بلکه فرمودند وقتی به زیارت می‌روی، حتما بیای تا پسر و عروس خود نیز بکن و آنها را در این سفر زیارتی شریک کن. این نشان می‌دهد اهل‌بیت(ع) به این مسئله خیلی اهمیت می‌دهند.

زائران متعددی در طول تاریخ برای زیارت می‌آمدند. پیاده‌روی اربعین امروزه یک سنت شده و حتی بین علما نیز رایج بوده است. به عنوان مثال، مرحوم شیخ انصاری و مرحوم آقا نجفی حاسب جواهر حوزه علمیه و ارتعلیل می‌کردند و سه روز و سه شب با شاگردان‌شان به زیارت امام‌حسین(ع) می‌آمدند. مردم عراق و کشورهای دیگر از جمله ایران در سخت‌ترین شرایط، زیارت کربلا داشته داشته است.

در آن زمان، چون وسیله نقلیه‌ای نبود، بیشتر مردم پیاده به زیارت می‌آمدند که بسیار سخت بود، اما این مسئله را می‌دانستند که در این مسیر از امام حسین(ع) خواسته‌هایی دارند و آنها را پیگیری می‌کنند. از ایشان می‌خواهند به آنها اربو و اعتبار در دنیا و آخرت بدهد، همانطور که در دعای زیارت امام‌حسین(ع) می‌خوانیم: «خدایا مرا در دنیا و آخرت اربومند کن» حدیثی نیز نقل شده که می‌فرماید: «اگر کسی زائر حرم امام حسین(ع) شود، در دنیا و آخرت هر گز فقیر نمی‌شود.» این مسائل، بسیک زیادی هارا به سمت معنویت سوق می‌دهد، عشق و علاقه به اهل‌بیت(ع) و آثار دینی را افزایش می‌دهد.

توصیه شما به خیر خانواده‌ای در این مراسم چیست و چه برکاتی دارد؟

خیر در این راهپیمایی هر چقدر باشکوه‌تر و با جمعیت بیشتر باشد، ارزشمندتر است، به‌خصوص برای کسانی که توفیقی از آن را دارند البته در این روزهای گرم و پرجمعیت، کسانی که نوراد افتاد، مانند کسانی که نوراد یا کودکان کم‌حوصله دارند، نتوانند شرکت کنند. اما جوانان، پیران و افراد میانسال که توانایی و تحملش را دارند، می‌توانند با هم در این زیارت شرکت کنند و جلوه زیارت خانواده ایرانی را به نمایش بگذارند. نکته مهم دیگری این است که افراد در این سفر از برگشت از این سفر نیز باید روحیه و حال‌وهوای زیارت را حفظ کنند. خداوند در ابتدای سوره مؤمنون، هنگام بیان صفات مسلمین می‌فرماید: «مؤمنان رستگار شدند. آنان که در نمازشان فروتن هستند.» این به معنای خواندن نماز از صبح تا شب نیست، بلکه منظور این است که فرد در تمام رفتار و خلق‌وخوی‌اش فروتن باشد و خود را در فضایی شبیه به فضای نماز و کردار خود، مراقب باشد و خود را در فضایی شبیه به فضای نماز قرار دهد. در واقع، ما از خدا می‌خواهیم که ما را از وارثان معنوی امام حسین(ع) قرار دهد تا در کنار امام حسین(ع) بمانیم، مثل متقین خود ایشان باشیم. این خواسته در اربعین فریاد زده می‌شود. امام صادق(ع) درباره زیارت اربعین می‌فرمایند امام حسین(ع) در سال ۶۱ هجری حق خود را فدا کردند تا بندگان خدا از جهالت نجات یابند و از سردرگمی راهی پیدا کنند. حق خود را فدا کردند تا بندگان خدا از حیرت و اتار آن در محرم و اربعین، چه در فرد و چه در اجتماع، نمایان می‌شود. این حرکت، آگاهی‌بخشی و بصیرت‌افزایی می‌کند و جهاد اکبر (بیدار کردن بشریت، برای حق‌خواهی و ظلم‌ستیزی) را تقویت می‌نماید.

وقتی مسیر اربعین را که در لوایین اربعین، خود اهل‌بیت(ع) در کربلا حضور داشتند و زائر مرقد امام حسین(ع) را می‌بینیم، جمعیت انبوهی می‌بینیم که به دست حر، به شهادت رسیدند، اما پس از سقوط صدام، از سال ۱۳۸۱ شمسی (۲۰۰۳ میلادی) و از اربعین سال ۱۳۸۲ که در فروردین ماه بود، زائران را هم‌اوه از تمام نقاط برای این زیارت انتخاب کردند. این حرکت روز به روز شکل خاص خود را می‌گیرد و قطعاً مقدمه ظهور امام زمان(عج) همین حرکت اربعین است.

پیاده‌روی و زیارت اربعین چه درس‌ها و تأثیراتی در ابعاد مختلف فردی، اجتماعی و به‌طور کلی در سبک زندگی‌ها دارد؟

حرکت اربعین تأثیرات شگرفی دارد. آشنایی با افکار و عقاید آزادی‌خواهان جهان و همچنین شنیدن صدای این تجمع عظیم مذهبی که در تاریخ بی‌سابقه است. — جمعیتی بیش از ۲۲ میلیون نفر که پیاده‌روی می‌کنند و عده‌ای دیگر که با شور و اشتیاق شعار، چه در مسواره چه در گرم‌ادار این جمعیت پذیرایی و خدمت‌رسانی می‌کنند — تجربه‌های مختلفی فردی و اجتماعی آثار متفاوتی دارد.

درباره تأثیرات فردی می‌توان گفت، وقتی انسان در این مسیر قرار می‌گیرد، تعهداتی به همراه دارد. اهل‌بیت(ع) می‌سپارد و همراه(ع) نیز به او وعده‌هایی می‌دهند. اربعین ادامه عاشورا است. در زیارت عاشورا از خدا می‌خواهیم زندگی و مرگ ما را شبیه زندگی و مرگ پیامبر(ص) و خاندان ایشان قرار دهد و ما را کیامت خود عزیز گرداند و از وارثان

مخاطبان‌مان را درباره فلسفه و پیشینه تاریخی پیاده‌روی و زیارت اربعین آگاه کنید.

پس از شهادت امام حسین(ع)، هر گز مرقد ایشان بدون زائر نمانده است. از روزی که پیکر مطهر ایشان در جوارحم محرم سال ۶۱ هجری از سوی قبیله بنی‌اسد و با حضور امام سجاد(ع) به خاک سپرده شد و شهدای کربلا نیز در کنار ایشان دفن شدند، سایبانی روی قبر امام حسین(ع) قرار گرفت. امام سجاد(ع) به بنی‌اسد توصیه کردند به زیارت جدشان بیایند.

روایات زیادی داریم که در لوایین اربعین، خود اهل‌بیت(ع) در کربلا حضور داشتند و زائران مرقد امام حسین(ع) را می‌دیدند. قبل از رسیدن اهل‌بیت(ع)، در تاریخ آمده است جابر بن عبدالله انصاری و عطیه کوفی که از فقهای کوفه بودند، به زیارت امام حسین(ع) آمدند و گروهی اندک نیز در کنار قبر ایشان بودند. در دوران ائمه(ع) نیز حتی در سخت‌ترین شرایط، زیارت کربلا ادامه داشته است.

در آن زمان، چون وسیله نقلیه‌ای نبود، بیشتر مردم پیاده به زیارت می‌آمدند که بسیار سخت بود، اما این مسئله را می‌دانستند که در این مسیر از امام حسین(ع) خواسته‌هایی دارند و آنها را پیگیری می‌کنند. از ایشان می‌خواهند به آنها اربو و اعتبار در دنیا و آخرت بدهد، همانطور که در دعای زیارت امام‌حسین(ع) می‌خوانیم: «خدایا مرا در دنیا و آخرت اربومند کن» حدیثی نیز نقل شده که می‌فرماید: «اگر کسی زائر حرم امام حسین(ع) شود، در دنیا و آخرت هر گز فقیر نمی‌شود.» این مسائل، بسیک زیادی هارا به سمت معنویت سوق می‌دهد، عشق و علاقه به اهل‌بیت(ع) و آثار دینی را افزایش می‌دهد.

توصیه شما به خیر خانواده‌ای در این مراسم چیست و چه برکاتی دارد؟

خیر در این راهپیمایی هر چقدر باشکوه‌تر و با جمعیت بیشتر باشد، ارزشمندتر است، به‌خصوص برای کسانی که توفیقی از آن را دارند البته در این روزهای گرم و پرجمعیت، کسانی که نوراد افتاد، مانند کسانی که نوراد یا کودکان کم‌حوصله دارند، نتوانند شرکت کنند. اما جوانان، پیران و افراد میانسال که توانایی و تحملش را دارند، می‌توانند با هم در این زیارت شرکت کنند و جلوه زیارت خانواده ایرانی را به نمایش بگذارند. نکته مهم دیگری این است که افراد در این سفر از برگشت از این سفر نیز باید روحیه و حال‌وهوای زیارت را حفظ کنند. خداوند در ابتدای سوره مؤمنون، هنگام بیان صفات مسلمین می‌فرماید: «مؤمنان رستگار شدند. آنان که در نمازشان فروتن هستند.» این به معنای خواندن نماز از صبح تا شب نیست، بلکه منظور این است که فرد در تمام رفتار و کردار خود، مراقب باشد و خود را در فضایی شبیه به فضای نماز

حجت‌الاسلام والمسلمین ابراهیم بهاری، استاد حوزه و دانشگاه:

اربعین فریاد پیروزی حسین (ع) در استقبال از ظهور است

■ محبوبه قربانی

پیاده‌روی اربعین، فرا تر از یک زیارت صرف، فریاد پیروزی امام حسین(ع) و مقدمه‌ای برای ظهور امام زمان(عج) است. به همین دلیل، زیارت امام حسین(ع) در اربعین فضیلت ویژه‌ای دارد، اما شور اربعینی باید با شعور حسینی و عاشورایی همراه باشد تا زائر را به این درک برساند که تمام زندگی و مرگ خود را در مسیر اهل‌بیت(ع) قرار دهد و همچون ایشان زندگی کند. بر همین اساس زائران باید از فرصت‌های بی‌نظیری که در این حرکت میلیونی فراهم شده است، نهایت بهره را ببرند. فرصت‌هایی چون: پناه‌ها امام حسین(ع)، طلب آبرو و عزت، تقویت معنویت و جهاد اکبر، نمایش وحدت، افزایش عشق به اهل‌بیت(ع) و باورهای دینی. مهم‌تر از همه اینکه خال‌وهوای اربعینی را پس از بازگشت از سفر نیز در دل هایشان حفظ کنند تا حسینی بمانند و راه و رسم آن حضرت را در زندگی روزمره خود پیاده کنند. حجت‌الاسلام والمسلمین ابراهیم بهاری، استاد حوزه و دانشگاه در گفت‌وگو با «جوان» در این باره گفت: «پس از بازگشت از اربعین، حفظ روحیه زیارت و رعایت مفاهیم مؤمنان مقدمه فروتنی در فرقات، ضروری است. «فنا» به معنای پناه‌گاه است که در آن به روی خدا باز می‌شود. پناه‌گاه امام حسین(ع) تا قیامت باز است و زیارت امام حسین(ع) به خصوص زیارت اربعین از جمله زیارت‌هایی است که انسان را به مرحله‌ای می‌رساند که همواره خود را در پناه‌گاه الهی (فنا) احساس می‌کند. «متن زیر ماحصل گفت‌وگوی جوان با وی است که می‌خوانید.

از شهدای کربلا هستند و درجات‌شان عالی است، اما عباس(ع) در جایگاهی قرار گرفت که امام سجاد(ع) فرمودند روز قیامت شهدا به حال عباس(ع) غبطه می‌خورند.

چه چیزی باعث شد ایشان به این جایگاه برسند؟ دلیلش این بود که او با تمام وجود، نگاهش به امام و ولی زمانش بود. کوچک‌ترین مسئله‌ای که ممکن بود، باعث ناراحتی امام شود، هرگز در عباس بن علی(ع) بروز نکرد. همین‌طور در علی‌اکبر(ع) و زینب کبری(س) نیز چنین بود. به همین دلیل، آنها در عالی‌ترین جایگاه قرار گرفتند.

شیخ مفید از پسرش پرسید: «پسرم، می‌خواهی چکاره شوی؟» پسرش گفت: «می‌خواهم مثل شما بشوم.» پدرش پاسخ داد: «هیچ نمی‌شوی! من می‌خواستم امام صادق(ع) شوم، این شدم.» این بدان معناست که طبع بلند برای انسان لازم است. پس از سفر، انسان باید بالاترین جایگاه و برکات سفر را برای خود آرزو و سعی کند به آن برسد. این امر قطعاً ورز از دسترس نیست. اهل‌بیت(ع) به چنین فردی عنایت می‌کنند و اگر اراده کند، آن را به او عطا می‌کنند.

چه آسیب‌ها و بدعت‌هایی این حماسه بزرگ را تهدید می‌کند؟

این نکته که دشمنان تلاش می‌کنند به ظرفیت عظیم جهان تشیع ضربه بزنند، بسیار مهم است. امروزه شاهد توطئه‌هایی هستیم. به عنوان مثال، دو، سه شبکه آروپایی مانند ZDF آلمان، بی‌بی‌سی جهانی، بی‌بی‌سی فارسی و یورونیوز، تصاویری از مسیر نجف به کربلا در ایام اربعین منتشر کرده‌اند. در حالی که سفر اربعین به پایان رسیده بود، آنها شروع به فیلمبرداری از زباله‌های باقی‌مانده در مسیر کردند. با توجه به اینکه بیش از ۱۵ تا ۱۶ میلیون نفر در این مسیر طی طریق کرده‌اند و این جمعیت عظیم، طبیعتاً زباله‌هایی به جا می‌گذارد که تمیز و پاک‌سازی می‌شود، اما هدف آنها سوءاستفاده است.

ما باید مراقب باشیم و تا جایی که می‌توانیم، بهانه‌ای دست دشمنان ندهیم، حتی به موضوع پاکیزگی و نظافت هم اهمیت دهیم. دوم اینکه باید در عالی‌ترین شکل ممکن، وحدت و انسجام جهان اسلام را به نمایش بگذاریم. اگر کسی زیارت اربعین را انجام بدهد، اما دچار اختلاف، در جامعه ارمنیتی است، او را طرد کنیم و هرگز به حرف‌های اهمیت ندهیم. باید مراقب باشیم که به این حضور ارزشمند که یک حماسه بی‌نظیر است، لطمه‌ای وارد نشود.

زیارت امام حسین در ایام‌های دیگری هم سفارش شده است. چرا حضور در اربعین پرشورتر است؟

کلاً در دست می‌فرمایید. ما سفارشات متعدد و فراوانی برای زیارت امام حسین(ع) در ایام و اوقات مختلف داریم، از شب مبعث گرفته تا شب قدر، عرفه، نیمه شعبان، ایام ماه رجب و خود روز عاشورا همه اینها برای زیارت هستند.

اما دلیل جریان اربعین این است که علاوه بر زیارت، می‌خواهد فریاد بزند که حسین بن علی(ع) پیروز این میدان است و او زمینه‌ساز پیروزی حجت خدا و فرزند عزیزش، امام عصر (ارواحنا فداه) خواهد بود. بنابراین اربعین مقدمه‌ای است برای ظهور حضرت حجت(عج) و این خورشید عالم‌تاب باید روز به روز بیشتر نمایان و به جامعه معرفی شود. بنابراین شور اربعینی همراه با شعور حسینی و شعور عاشورایی، زائران اباعبدالله(ع) را به این سمت سوق می‌دهد که این نکته را درک کنند. به قول بزرگان، باید بر سنت که بنگذارند. «اللهم اجعل محیای محیا محمد و آل محمد و ممای ممای محمد محمد و آل محمد» یعنی تمام حیات و ممات ما دوستدار آل اهل‌بیت(ع)، شیعه خواهد بود(ع) باشد.

زائران چه آدابی را برای حضورشان لحاظ کنند تا بر اهمیت و شعور و برکت‌ها دست‌رس دارند؟

زائران گرامی در مسیر پیاده‌روی اربعین با نهایت دقت و توجه حرکت کنید. چرا که از اتفاقات پی